

Ministerstvo životního prostředí

Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

Vršovická 1442/65

100 10 Praha 10

Č. j.: MZP/2025/710/4416

Vyřizuje: Ing. Janošková

Tel.: 267 122 208

E-mail: romana.janoskova@mzp.gov.cz

20. ledna 2025

Věc: Vyjádření spolku Krajina Novohradská k oznámení záměru „Větrný park Sandl“ umístěného na území Rakouské republiky, ve smyslu § 14 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)

Na základě informace MŽP ze dne 30. prosince 2025 o oznámení záměru „Větrný park Sandl“ umístěného na území Rakouské republiky zasíláme vyjádření spolku Krajina Novohradská k tomuto záměru.

Jedná se o výstavbu větrného parku s 19 větrnými turbínami Vestas V172 s jmenovitým výkonem 7,2 MW. Maximální celkový výkon větrného parku činí 136,8 MW. Celková výška větrné turbíny včetně rotoru je 285 m. Záměr je umístěn několik set metrů od státních hranic ČR v oblasti Ptačí oblasti Novohradské hory a cca 3 km od osídlené části katastru Pohoří na Šumavě (část obce Pohorská Ves).

Příhraniční oblast Novohradských hor představuje jednu z nejzachovalejších a přírodně nejceněnějších oblastí České republiky, což dokládá skutečnost, že převážná část území je zahrnuta v různých stupních územní ochrany podle české i evropské legislativy (Přírodní park Novohradské hory, Ptačí oblast Novohradské hory, řada evropsky významných lokalit, maloplošná zvláště chráněná území a prvky územního systému ekologické stability místního, regionálního i nadregionálního významu). Na tyto skutečnosti navazuje i strategický význam území z hlediska ochrany vodních zdrojů, které zásobují pitnou vodou významnou část Jihočeského kraje. Území se vyznačuje rozsáhlými lesními komplexy a zachovalými přírodními i vodními ekosystémy s výskytem řady zvláště chráněných druhů (zejména ptáků, netopýrů, velkých šelem, hmyzu a perlorodky říční) a zároveň je územím se zvýšenou ochranou krajinného rázu. Celé pohoří tvoří významný krajinný pohledový horizont regionálního významu.

Realizace záměru může mít významně negativní dopady na krajinný ráz širšího území Novohradských hor, který je předmětem ochrany a jedním z hlavních důvodů vyhlášení přírodního parku. V důsledku vzniku výrazných technických dominant lze očekávat narušení harmonického měřítká krajiny a změnu krajinné scény, a to jak v bezprostředně dotčené oblasti Pohoří na Šumavě, tak i v širším území.

Podle odborného stanoviska ornitologů z Jihočeského ornitologického klubu představuje záměr výstavby větrného parku v centrální části Novohradských hor významné riziko pro předměty ochrany Ptačí oblasti Novohradské hory (Natura 2000), zejména pro kritériové druhy jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*) a datlíka tříprstého (*Picoides tridactylus*), a dále pro další zvláště chráněné druhy vázané na souvislé lesní komplexy a migrační koridory, jako jsou čáp černý (*Ciconia nigra*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) a výr velký (*Bubo bubo*). Pro tyto druhy je největším ohrožením fragmentace uceleného komplexu lesů na obou stranách státní hranice, změny vodního režimu v souvislosti s výstavbou obslužné a dopravní infrastruktury a další navazující zásahy do prostředí.

Území na hranici České republiky a Rakouska (tzv. green belt) je součástí významného dálkového migračního koridoru zvláště chráněných druhů velkých savců, konkrétně rysa ostrovida (*Lynx lynx*), vlka obecného (*Canis lupus*) a losa evropského (*Alces alces*), jejichž dlouhodobá existence je podmíněna možností nerušeného pohybu krajinou a propojením populačních areálů napříč státními hranicemi. Podle odborných podkladů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR by výstavba větrného parku v této oblasti představovala významný negativní zásah do funkčnosti biotopů těchto druhů, neboť by vedla k vytváření nových migračních bariér v jádrovém území jejich výskytu i dálkovém migračním koridoru, který má být podle platných koncepčních podkladů chráněn před umísťováním staveb, včetně staveb technické infrastruktury.

Podle odborníků z Odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví Krajského úřadu Jihočeského kraje může záměr výstavby větrného parku v oblasti Novohradských hor mít významné negativní dopady na populace netopýrů. Dotčené území představuje rozsáhlý, málo narušený lesní komplex s klíčovou funkcí rozmnožovacího, potravního a migračního prostoru pro řadu zvláště chráněných druhů, zejména netopýra velkého (*Myotis myotis*), netopýra černého (*Barbastella barbastellus*), netopýra vousatého a Brandtova (*Myotis mystacinus*, *M. brandtii*), netopýra severního (*Eptesicus nilssonii*) a netopýra rezavého (*Nyctalus noctula*). Je doloženo, že tyto druhy jsou citlivé na provoz větrných elektráren, a to jak z hlediska přímé mortality v důsledku kolizí s lopatkami a barotraumaty, tak z hlediska nepřímých vlivů zahrnujících fragmentaci biotopů, narušení letových tras, ztrátu úkrytů a zvýšené rušení. Vzhledem k nízké reprodukční schopnosti většiny druhů a omezeným možnostem účinné eliminace těchto vlivů technickými či provozními opatřeními nelze záměr z hlediska ochrany netopýrů považovat za přijatelný.

Podle odborníků z Entomologického ústavu Biologického centra AV ČR je přilehlá bezlesá enkláva v okolí obce Pohoří na Šumavě významným refugiem vegetace a hmyzu podhorských rašelinných luk a rašelinišť (mezi nejvýznamnější druhy patří například ohrožení motýli *Colias palaeno*, *Boloria eunomia* a *Cyniris semiargus*). Kromě toho oblast slouží jako migrační koridor teplomilnějších druhů motýlů, spojující Podunají s jihočeskými pávnemi, což potvrzují opakovaná pozorování druhů *Brinthesia circe* a *Lycaena dispar* přímo v oblasti Pohoří na Šumavě.

Vodní toky pramenící v Novohradských horách se vyznačují vysokou ekologickou hodnotou, kvalitou a čistotou vody a podílejí se téměř 60 % na celkovém objemu vodních zdrojů přítékajících do vodárenské nádrže Římov, která zásobuje pitnou vodou cca 400 000 obyvatel nejen Jihočeského kraje. V dotčeném území se nacházejí vodní toky s doloženým nebo potenciálním výskytem perlorodky říční (*Margaritifera margaritifera*), která je druhem evropského významu a předmětem ochrany soustavy Natura 2000. Podle odborného stanoviska Hydrobiologického ústavu Biologického centra AV ČR je důvodné se domnívat, že zamýšlený záměr může vést ke zhoršení ekologického a hydromorfologického stavu vodních útvarů, což může mít nepřiměřený negativní dopad na předměty ochrany a veřejné zájmy chráněné vodním zákonem.

Z výše uvedených důvodů je zřejmé, že předmětný záměr představuje závažné riziko pro životní prostředí České republiky, a to zejména z hlediska zásahu do krajinného rázu Přírodního parku Novohradské hory, vlivu na přírodní hodnoty území a zvláště chráněné druhy, změn vodního režimu a stability lesních ekosystémů. Spolek Krajina Novohradska proto požaduje účast České republiky na mezistátním posuzování vlivů záměru „Větrný park Sandl“ na životní prostředí podle Espoo úmluvy.

V dalším procesu posuzování vlivů na životní prostředí by měly být důkladně vyhodnoceny dopady jak fáze výstavby, tak fáze provozu větrného parku, a to zejména:

- na hodnoty krajinného rázu, a to včetně zpracování vizualizací z území České republiky (v bezprostředním okolí i z dálkových pohledů)
- na migrační trasy, biotopy a populace ptáků a netopýrů
- na biotopy a migrační trasy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců a jejich populace
- na další zvláště chráněné druhy živočichů žijících v dotčené oblasti (perlorodka říční, motýli atd.)
- na vodní režim území, včetně hydrologických a odtokových poměrů
- na stabilitu lesních porostů
- na předmět ochrany Přírodního parku Novohradské hory a Ptačí oblasti Novohradské hory
- a dále kumulativního působení všech uvedených vlivů na životní prostředí.

Do posouzení celkového vlivu na životní prostředí je nezbytné zahrnout veškeré stavební objekty a používanou techniku kumulovaně v celém rozsahu jeho životního cyklu – tedy ve fázi výstavby, po celou dobu provozu parku i ve fázi likvidace objektů po skončení jejich životnosti. Fáze výstavby je v předložených podkladech značně bagatelizována, přestože u projektu tohoto rozsahu lze předpokládat její dlouhodobý charakter a faktickou proměnu dotčeného území v rozsáhlé staveniště. Požadujeme proto doložení podrobného popisu realizace záměru a vyhodnocení jejích dopadů na výše uvedené oblasti, a to včetně parametrů a vyčíslení záborů půdy pro dopravní a technickou infrastrukturu, parametrů železobetonových základů a množství potřebného betonu, četnosti a časového rozložení pohybu těžké montážní a manipulační techniky, vyhodnocení hlukové, prašné a světelné zátěže, jakož i etapizace a celkové doby výstavby.

Závěrem konstatujeme, že ačkoli je podpora obnovitelných zdrojů v kontextu ochrany klimatu pochopitelně jednou z důležitých současných priorit, nelze ji prosazovat umísťováním záměrů do přírodně a krajinářsky nejcennějších území, jimiž oblast umístění záměru v centrální části Novohradských hor na obou stranách státní hranice bezesporu je. Domníváme se, že negativní dopady záměru na přírodní a krajinné hodnoty tohoto území výrazně převyšují jeho potenciální přínos pro výrobu elektřiny pro klima příznivými technologiemi. V územích, jako jsou Novohradské hory, by měl jednoznačně převažovat zájem ochrany přírody a krajiny nad jinými zájmy, neboť v silně urbanizovaném prostoru střední Evropy je nezbytné zbývající relativně málo ovlivněná území dlouhodobě chránit.

S pozdravem,

Ing. Hana Bernardová
ředitelka spolku Krajina Novohradska

Na vědomí:

AOPK ČR

Hydrobiologické centrum BC AV ČR

Krajský úřad Jihočeského kraje (Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví)

DI Dr Martin Donat (honorakouský ombudsman pro životní prostředí)